

højt op, men jeg maa tillige sige, at i de første 5 Aar, Loven skal virke, kan der, som det allerede er fremhævet her ved den tidligere første Behandling, ikke være nogen Spore til at spare sammen, og derfor maa man i denne Periode stille noget ringere Fordringer. Men ogsaa om dette Spørgsmaal ser jeg ikke, at det kan være umuligt at forhandle. Skønt jeg nok synes, at Springet ikke er saa meget stort, tror jeg, at man kan forhandle om Beløbs Størrelse, saaledes at man maaske kan komme til et Resultat, der ligger omtrent midt imellem de to Forslag. I alt Fald er det mig klart, at i de 5 første Aar kan man ikke stille Fordringerne saa meget store. Hvad Statens Risiko angaar og de Betingelser, hvorpaa Laanene skulle gives, altsaa Rentefoden og Spørgsmaalet om Rentelettelse for en Del af Laanet, kan jeg til Dels tiltræde, hvad der er udtalt af den sidste ærede Taler, at Risikoen for de mindre Ejendommers Vedkommende er forholdsvis mindre end for de størres, og jeg ser ikke rettere, end at der er nogen Sikkerhed i Personligheden gennem Sigtingen af Personerne. Men paa den anden Side mener jeg, at naar der dog er Tale om en lille Risiko for Staten paa dette Punkt, kunde man nok komme Landstinget lidt i Møde, nemlig med Hensyn til de Kauteler, hvorom der er Tale. Blandt disse sætter Landstinget, efter hvad man siger, Pris paa, at Eftergivelse af Fattighjælp skal være en Hindring for vedkommende i at faa en Lod. Der staar imidlertid i Landstingets Betænkning en Hentydning til, at en saadan Fattighjælp kan være given paa Grund af Sygdom. Denne Bemærkning har vel ikke fundet Udtryk i noget Ændringsforslag — det ved jeg vel — men der staar i Betænkningen, at den Landarbejder, der i *alt Fald uden for Sygdomstilfælde* tidligere har nydt Fattighjælp, bør udelukkes, medmindre den er tilbagebetalt, og jeg mener, at her er antydning en Vej, hvorad man kunde komme til Enighed om noget, som jeg vilde finde ret naturligt. Endvidere har Landstinget forlangt noget større Betyggelse med Hensyn til Værdiansættelsen, saaledes som omtalt af den ærede Minister og af den sidste ærede Taler, og her mener jeg ogsaa i Overensstemmelse med den ærede Minister, at man bør være imødekommende. Efter at man nemlig er kommen bort fra Kreditforeningsvurderingen, og det hele er overladt til et Skøn af Sogneraadet — thi det er jo ikke Landarbejdernes Mening, der bliver afgørende,

men Sogneraadets — er der, naar man fra det andet Tings Side ser en stor Betyggelse deri, ikke Grund til at modsætte sig en Bestemmelse som den, at Kommissionens Formand kan forlange en Vurdering efter Reglerne for Anbringelse af umyndiges Midler. Spørgsmaalet er jo netop om en større eller mindre Risiko for Staten, og jeg synes derfor ikke, at dette høje Ting burde modsætte sig Bestemmelser, som man fra anden Side mener yde større Betyggelse over for Statens Risiko. Man har ogsaa sagt, at man her giver en ekstraordinær Støtte til en særlig Klasse Arbejdere, nemlig Landarbejderne. Heller ikke dette, kan jeg se, er nogen Hindring. Vi have jo for nylig vedtaget en Lov vedrørende en egen Art Arbejdere, nemlig Loven om Ulykkesforsikring for Arbejdere i de særligt farlige Erhverv. Jeg kan derfor ikke se, at der er noget stødende i, eller noget, der særligt strider mod, hvad man ellers gør, naar man vedtager en særlig Lov for Landarbejdere. Her ere ganske særlige Forhold til Stede, for saa vidt der er en stærk Indvandring fra Landet til Byerne, der vel kan give Anledning til Bekymring i et saa stærkt agerdyrkende Land som vort. Jeg skal gentage, at jeg kun tillægger Loven Betygning over for dette Spørgsmaal, for saa vidt den er en Opmuntring, en Præmie for disse Mænd til at blive ved Landbruget og ikke af Hensyn til, at der ad denne Vej kan skaffes en større Mængde Landarbejdere. Jeg skal ikke komme tilbage til det, jeg fremhævede allerede i Fjor, at navnlig hvad de store Gaarde angaar, er den Art af Arbejdskraft, vi her søge at skabe, nemlig Folk, som i væsentlig Grad skulle leve af deres egen Lod, ikke saa saare værdifuld, men det er en Præmie, som gives disse Mænd for at blive ved Landbruget, idet det aabner dem Udsigt til at komme i en bedre Stilling. Deri ser jeg den sociale Betygning, og derfor er det, som sagt, berettiget at fremkomme med et saadant Forslag som nærværende. Netop fordi Forholdene ere saadanne paa Landet, kunne de ogsaa give Berettigelse til særlige Foranstaltninger.

Hvad nu Spørgsmaalet om Rentens Størrelse og Rentefriheden særlig angaar, saa lød jo det oprindelige Regeringsforslag, saaledes som det i sin Tid blev forelagt her i Tinget, paa $3\frac{1}{4}$ pCt., Forslaget, som det blev vedtaget, paa 3 pCt., og Forslaget, som det nu er vedtaget i Landstinget, paa $3\frac{1}{2}$ pCt. Jeg tog allerede i Fjor Ordet for, at man maatte gaa bort fra Kreditforeningerne og lade hele Laanet være